

Kerkarchief Poppel

A. Algemeenheden

1. "Geheimen boek" begonnen door Pastoor Cools rond 1862. Bevat onder meer: Afschriften van oude documenten in verband met schuurkerk voor Hilvarenbeek (1642), hostieroof (1735), armen van Baarle (1749), afschriften van brieven van Cornelius Van den Akkerveken en Adrianus Paaps, aalmoezeniers van de Pauselijke Zouaven, briefwisseling met het bisdom, kosters en schoolmeestersambt, overeenkomsten met de gemeente, attesten voor seminaristen, processie Scherpenheuvel, remedies tegen koorts en fijt, recepten om inkt te maken en politoer, inmaken van kweeperen, schoolstrijd 1879. (Niet meer aanwezig bij raadpleging kerkarchief in 1978).
2. Brieven van Poppelse priesters en missionarissen:
  - Petrus Havermans z.j.
  - J.J.Bax (Amerika 1842 en 1844)
  - Adrianus Paaps (Rome 1865)
  - Cornelius Van den Akkerveken (Rome 1866)
  - Pater Hyacinth (Brugge 1874)
3. Testamenten en akten opgemaakt voor pastoor en onderpastoor: 1580-1752, 1 bundel.
4. Testamenten opgemaakt voor notaris, zonder blijkbaar verband met kerk of pastoor, 1613 en 1791-1794.
5. Akkoord met de kanunniken van Hilvarenbeek over het optrekken van een schuurkerk op Rooverf of Hulsel, 1642, 1 stuk.
6. Brief van de Aartsbisschop van Mechelen over de inbraak en hostieroof in de kerk te Poppel, 27/10/1735, 1 stuk.
7. Drie brieven van Prelaat Godfried Hermans, Tongerlo, aan Pastoor Heeren, over de parochie Heiken te Tilburg, 1 bundel.
8. De Koning aanvaardt het peterschap over de zevende zoon: 1885, 1 stuk.
9. Afwijzing van een verzoek tot grondaankoop op het kerkhof: 1909.
10. Losse historische aantekeningen: Daaraan toegevoegd een gedicht van Cornelia Moeskops (1971): "Aan onze Herders sinds 90 jaren".

B. Kerkgebouw, meubilair en eredienst

11. Inventarissen van de kerk, 1836 en 1886, twee stuks.
12. Stukken betreffende kerkrestauratie, religieuze voorwerpen, kerkhof, e.a., 1864-1925, kerkrampen 1946-49, 1 bundel.
13. Pauselijke aflatbrieven (perkament), 1732-1820, 1 bundel.
14. Bisschoppelijke toelatingen voor bepaalde religieuze diensten, 1835-1912, kerkwijding 5/4/1932, 1 bundel.
15. Officiële documenten betreffende verworven relikwien: 1695-1899.

C. Zielzorg.

16. Stukken betreffende de pastorie, 1817 en 1909, twee stuks.
17. Allerlei stukken betreffende pastoors en onderpastoors, 1775-1860 en 1882, 1 bundel.
18. Tarieven van de kerkerechten, 18de eeuw-1922, 1 bundel.
19. Gemeentelijk honorarium voor pastoor en onderpastoor (1802) en andere stukken, 1816-1848, 1 bundel.
20. Verklaring van Burgemeester Biemans in verband met de van hem geeiste eed, 1819, 1 stuk.
21. Bisschoppelijke onderrichtingen bij de cholera-epidemie, 1848-1850, en bij de Bevrijding 1944-1945, 1 bundel.
22. Manuaal van fondatiën, 1716-1733, klein notitieboekje.
23. Manuaal van fondatiën, 1820-1851.

24. Losse stukken en tabellen betreffende fondatiën, 1773-1925, 1 bundel.
25. Betrekkingen met de kerkelijke overheid:
  - problemen bij het doopsel: 1818-1877.
  - huwelijksdispensaties: 1695-1957.
  - toelating bij zekere begrafenis: 1932-1947.
  - attesten voor seminaristen bij toedienen van wijdingen: 1878-1944.
  - raadpleging in verband met het bezit van voormalige kerkelijke goederen: 1817-1819.
26. Inventaris van de parochieregisters: 1604-1779, katern.
27. Doopregister: 1671-1778.
28. Doopregister: 1811-1903.
29. Register inhoudende de huwelijken: 1811-1919, dopen: 1904-1919.
30. Register van begrafenis: 1740-1810, dopen :1779-1810, huwelijken: 1675-1810.
31. Register van begrafenis: 1811-1919.
- D. Broederschappen.**
32. "Regulen ende statuten" van de broederschap van Jezus, Maria en Anna, opgericht op 26/7/1519, 1 stuk.
33. Ledenlijst van de broederschap Jezus, Maria, Anna: 1656-1787.
34. Sint Willibrordusverering: 1669-1787: drie stukken.
35. Register van de Sodaliteit van de H.Rozenkrans: 1671-1932. Bevat verder nog:
  - Lijst van de neo-communicantes: 1899-1932.
  - Naamlijst van de broeders en zusters van het broederschap van de Christelijke Leeringhe: 1722-1739.
  - Sodaliteit van de Gedurige Aanbidding: 1835-1863.
  - Naamlijst van de gevormden: 1825-1913.
  - Naamlijst van de communicanten: 1815-1897.
36. Register van het broederschap van de Gedurige Aanbidding: 1838-1930.
37. Latijns verslag van Pastoor De Winter over de oprichting van de kruisweg, 1854, 1 stuk.
38. Register van het Sint-Peetersgenootschap: 1861, 1 register.
39. Ledenregister van:
  - Confraterniteit van O.L.V. van de Scapulier van de berg Carmel, zonder datum.
  - Apostelschap des Gebeds: 1869-1888.
  - Het Geestelijk Verbond: 1836-1922.
  - Genootschap der Kindsheid: omstreeks 1860.
  - Processie van Scherpenheuvel: z.d.
  - Genootschap van de H.Franciscus Xaverius, buitenland: 1905-1910, register.
  - Genootschap van de H.Franciscus Salesius, tot voortplanting van het geloof in het binnenland: z.d.
40. Stukken betreffende verschillende confreriën: 1859-1877.
41. Register van het genootschap van de H.Franciscus Xaverius: 1871-1951, register.
42. Losse stukken betreffende hetzelfde genootschap: 1871-1954.
43. Congregatie van de Onbevleete Ontvangenis van Maria: 1872.
44. Zondagsgebed: 19de eeuw.
45. Twee drukjes: - Het leven van den H.Valentinus, Bisschop ende martelaer, patroon in Poppel, Antwerpen, Marcelis Parijs, z.d., 16 blz.
  - Het leven van den H.Valentinus, bisschop en martelaar, Turnhout, Splichal-Roosen, 1877, 28 bladzijden.
- E. Goederen, renten, cijnsen, schulden, kerkfabriek.**
46. Pastorele tienden, oogst 1659-1705, novaaltienden, oogst 1664, verpachting, register.
47. Losse stukken aangaande de tienden, 17de eeuw-1794, 1 bundel.
48. Katherntje met persoons- en akkernamen, tienden? 17de eeuw.

49. Stukken nopens renten en cijnsen: 1428-1878, 1 bundel.
50. Fragmenten van het manuaal van Pastoor Alipius Van Veen, 1687, bevat o.m. reglement op de kerk- en H.Geestgoederen, aanstelling van kerkmeesters, enz.
51. Pastorele inkomsten op de Meibochthoeve en de helft van een schuur, 1693-1805, 1 bundel.
52. Moerrecht in de heide onder Alphen, 18de eeuw- 1803, vier stukken.
53. Manuaal van renten voor de pastorij, vernieuwd door Pastoor Prosper Cornelli, tevens landdeken van Hilvarenbeek, 1714-1773, klein register.
54. Register van renten en inkomsten, vernieuwd door Pastoor Gregorius van Rijckevorsel, 1741, register.
55. Idem. Vernieuwd door Pastoor Bruno Heeren, 1773-1848, 1860, klein register.
56. Idem. Vernieuwd door Pastoor Bruno Heeren, 1780, register.
57. Memorieboek van het kerkofficie, 1772. Bevat tevens aantekeningen over verhuring van de Meibochthoeve (1773-1829), Ronde Dries (1809-1833), toediening vormsel (1774, 1779, 1785, 1795), rekening van de bouw van een katholieke school (1879-1880), 1 register.
58. Aantekeningen begonnen door Pastoor Gerlach Dassen betreffende pastorele inkomsten en verplichtingen, misintenties, enz. (1816-1820). Nota: Deze aantekeningen werden geschreven op de blanco bladzijden, ingelast bij het binden van een 16de eeuws drukje: Arrest & proces verbaux d'exécution d'iceux contre Jean Tanquerel, Maistres Art Desiré, Francois de Rosières & autres (Z.pl. en z.d.).
59. Verhuring van gronden, mastbeplanting en beleggingen van de gelden van de kerkfabriek, 1780-1929, 1 bundel.
60. Verkopen van gronden van de kerkfabriek, 1855-1908, 1 bundel.
61. Rekeningen van de kerkmeesters, 1636-1703, register.
62. Rekeningen van de kerkmeesters, 1707-1794, register.
63. Rekeningen van de pastoors, 1728-1797, register.
64. Rekeningen van de kerkfabriek: 1816-1870. Nota: achteraan aantekeningen over de verdeling van de offer ter ere van Sint Willibrordus, register.
65. Manuaal van de kerkrekeningen: 1860-1932, register.
66. Kerkmeestersrekening van de kerkerechten van de lijken, offer en schaal, 1772-1773, katherntje.
67. Idem: 1773-1774.
68. Idem: 1778.
69. Idem: 1779-1780.
70. Idem: 1780-1781.
71. Idem: 1781-1782.
72. Idem: 1784.
73. Idem: 1788.
74. Idem: 1789.
75. Idem: 1793.
76. Idem: 1797.
77. Idem: 1800-1804.
78. Idem: 1805.
79. Idem: 1835.
80. Idem: 1835-1836.
81. Idem: 1836.
82. Idem: 1839.
83. Idem: 1844.
84. Manuaal van kerkinkomsten, zonder datum.
85. Manuaal van uitvaartrechten: 1804-1812, register.

86. Losse aantekeningen en begrotingen van de kerkfabriek: 1834-1880, 1 bundel.
87. Kwijtingen en rekeningen: 1803-1922, 1 bundel.
88. Stukken betreffende aanstelling van kerkmeesters: 1810-1886, bundel.
89. Beraadslagingen van de kerkfabriek: 1840-1903, register.
90. Beraadslagingen van de kerkfabriek: 1903-1934: register.
91. Verklaring van J.A.Vervoort uit Hilvarenbeek dat hij in het bezit is van een schuldbekentenis vanwege pastoor en onderpastoor van Poppel, 1797, 1 stuk.
92. Testamentaire schenkingen: 1612-1613: 1 stuk.
- 92bis. Notitieboekje van Pastoor L.A.Aerts met aantekeningen over Poppelse gezinnen, 1834, tevens: gezinnen van kolonie 1 en 2 te Wortel, ook een lijst van wezen, 1829, notitieboekje.

[F. Verenigd beneficium ten voordele van de Vicarie.](#)

93. Manuaal van renten der Sint-Annagilde: 1565-1609, bevat tevens rekeningen van de dekens: 1565-1566.
  94. Verschillende aantekeningen:
    - testament van kanunnik Cornelius Poppels: 1610.
    - dodenlijst Sint Annagilde: 1519 en later.
    - ledenlijst: 16de eeuw.
    - over renten en gildedekens, vroegmis: 1613-1636.
  95. Manuaal van renten en legaten ten voordele van Sint Anna-altaar en de vroegmis, 17de eeuw, 1 bundel.
  96. Verhuring van de Sint Annastede, 1720-1731, twee stukken.
  97. Register der broederschap van Jezus, Maria, Anna waarin rekeningen van 1653-1761, renten: 1657-1793, intresten: 1796-1823, ledenlijst: 1747-1766, 1790. Bevat los stuk over de ontbinding van het broederschap (1835).
  98. Rentebrieven ten voordele van het O.L.Vrouwe-altaar: 1429-1667.
  99. Klein manuaal van O.L.Vrouwe-altaar, toekomende aan Engelbertus Dielbeek: 1590-1596, notitieboekje.
  100. Rentebrieven ten voordele van Sint Antoniusaltaar: 1402-1786, 1 bundel.
  101. Inkomsten van het beneficium van Sint Antonius Abt, Sint Anna-altaar en O.L.Vrouwe-altaar: 1614-1670.
  102. Manuaal van renten en inkomsten van het beneficium: 1631-1636.
  103. Losse stukken aangaande de inkomsten van het beneficium van O.L.Vrouw, Sint Anna, kosterij, Sint Antonius: 1633-1729.
  104. Renten en inkomsten van het beneficium: 1673-19de eeuw.
  105. Manuaal van het verenigd beneficium: 1709-1732.
  106. Idem: 1733-1809: register.
  107. Manuaal van het beneficium van O.L.Vrouw: 1753-1807, en van het Sint-Antoniusaltaar: 1747-1807.
  108. Idem: 1821-1850.
  109. Idem: 1850-1863.
  110. Losse stukken in verband met betwistingen inningsmoeilijkheden: 1698-1793, 1 bundel.
- #### [G. Kosterij, schoolmeestersambt en onderwijs.](#)
111. Kohiertje van de kosterij: 1657-1668.
  112. Kohiertje van de kosterij voor vicarius Schenckelius: 1666 en 1669, notitieboekje.
  113. Stukken aangaande het begeben van het schoolmeestersambt: 1642-1778 en 19de eeuw, inspectie der katholieke scholen: 19de eeuw.
  114. Stukken aangaande het kosterkoren en het kosterambt: 17de eeuw-1790 en 20e eeuw.
  115. Stukken in verband met de schoolstrijd: 1873-1889.
  116. Rekeningen in verband met verbouwingswerken aan de Zustersschool: 1926-1929 en 1933.

H. De Tafel van de H.Geest.

117. Afschriften van documenten betreffende renten ten voordele van de Tafel: 1384-1616.

118. Register van renten, alsmede van de rekeningen der Tafel: 1633-1714.

119. Verschillende:

- borgbrieven Baarle-Hertog-Poppel.
- verkoping schaarhout.
- afrekening testament Cornelius de With.
- delging van lening, kwijtingen, enz. (1749-1846).

I. Originele akten van de schepenbank van Weelde ten gunste van de Tafel van de H.Geest:

120. Transfix: A. 15 november 1403: voor schepenen Willem Maes (gz) en Wouter van Trier (vz) verkoopt Diederic Dribbel een veertel rog erfpacht van Gheraert van den Rode, 142 x 256 mm. B. 28 januari 1472: voor Jan Goyaert Heesselt (bz) en Wouter Souween (gz) geeft Claes Van Rode aan de Tafel 2 lopen erfrog en 2 aan de vier biddende orden, 75 x 222 mm.

121. Transfix: A. 6 december 1429: voor Jan Claeys (vz) en Jan die Wolf (vz) erkent heer Jan van Wyflet, persoon van Poppel, een schuld van 10 lopen rog erfpacht aan Gijsbrecht Tiel Loedensone, 83 x 112 mm. B. 3 april 1432: voor Aert Noyts (bz) en Jan die Wolf (vz) verkoopt Gijsbrecht Tiel Lodenssone Wilnere de erfpacht Jan Ghybs zoen van Aerle, 85 x 268 mm.

122. Transfix: A. 28 mei 1441: voor Heinric Maes (gz) en Aert Noeits (gz) erkent Alyt Peter Coppensdochter x Jan Oeyns een erfschuld van 6 lopen aan Deenken Daneels Costers zoon, 99 x 202 mm. B. 27 december 1454: voor Henric Schilders (bz) en Jan Luyten (gz) verkopen Jan Jan Deenkens soen, momben van Deenken Costers kinderen en Jan Coppens, toeziender, 6 lopen erfrog aan Lysbetten Heylen Deens dochter, 87 x 173 mm. C. 15 maart 1474: voor Godevaert Heesselt (gz) en Wouter van Baerle (gz) verkopen Hubrecht Jan Huybssone aan Jacoppen van Weelt en Claeussen Pauwelsone als momben van de Tafel, 6 lopen erfrog, 91 x 264 mm.

123. Schepenbrief: 8 augustus 1441: voor Heinric de Schilder (gz) en Goeyvaert Hessels (gz) verkoopt Peter Jan Nouts aan de Tafel, 6 lopen erfrog, 96 x 245 mm.

124. Schepenbrief: 14 mei 1459: voor Aert Noyts (bz) en Jan Baten (gz) verkoopt Adriaen Willemsone van Alfen aan Jan Jacobssone van den Loke, 2 lopen erfrog. Deze waren Adriaen verstorven vanwege zijn vader, ten voordele van Gulle, zijn zuster, 62 x 240 mm.

125. Schepenbrief: 20 mei 1466: voor Claus van Rode (vz) en Jan Goyaert Heesselt (vz) geeft Juete Gijbs 4 lopen erfrog aan de Tafel, 91 x 235 mm.

126. Schepenbrief: 24 juni 1489: voor Jan Jan Gybs (gz) en Jacop van Weelde (vz) verkoopt Claeus Claeus Verheyden 4 lopen erfrog aan Bertelmeus Cops, 135 x 183 mm.

127. Schepenbrief: 1 februari 1492: voor Jan Gybs (bz) en Willem van Roede (gz) verkoopt Claeus Pauwels Otten 8 lopen erfrog aan Aerden Ykens en Janne Adriaens, momben van de Tafel, 104 x 214 mm.

128. Schepenbrief: 17 april 1534: voor Claus Buycx (vz) en Jacob Lauwereys (vz) verklaart Adriaan Janssen van Eerschote, een stede tot zijn erfelijkheid te bezitten van Merten Jan Wiericx, waarop deze laatste jaarlijks 7 gl. 7 st. heft, 112 x 268 mm.

129. Schepenbrief: Turnhout: 26 februari 1657: voor Matthys van Meurs (vz) en Gheraert Wouters (vz) verkoopt Wouter Peeter Jansen Wouters een erfelijke rente van 37 gl. 10 st. aan Adriaen Donneulx, 138 x 349 mm.

J. Rechtszaken.

130. Vonnis, gewezen 6 november 1504 door schepenen van Weelde, Wouter Ghysels (bz), Willem Deens (bz), Lambrecht Jan Hermanssone (bz) en Aert Beckers (bz) in zaak van een onbetaalde erfpacht, perkament 334 x 222 mm.

131. De souvereine Raad van Brabant verleent toelating om achterstallige renten en cijnsen te vorderen. Brussel, 13 maart 1780, samen genaaid met een toelating van 7 juni 1786, perkament 233 x 317 en 230 x 316 mm.

132. Rekwesten en ingewonnen adviezen, 1632-1785, 1 bundel.

133. Onkostennota van advocaat Goev. van Heijst, ten laste van pastoor en onderpastoor: 1697-1698.

[K.Belastingen.](#)

134. Brabantse gemeenten met belastbare oppervlakte, opbrengst, beden, twintigste penning, tienden, enz. (1684).

135. Akkoord met de gemeente Poppel over beden en lasten: 1687-1786.

136. Twintigste penning: 1719-1763.

137. Belastingsaanslagen: 1816-1873.

[L.Varia.](#)

138. Rekwest van J.A.G.Van der Veken, bezitter van het beneficie in Sint Pieterskapel te Retie, aan de Bisschop van Den Bosch, om het aantal missen te verminderen. Niet geapostilleerd, 18e eeuw, 1 stuk.

139. Gedrukte overliddensberichten van geestelijken: 1840 en 1873.

140. Twee drukwerken: 1. "Gedenkenis der dood van den paus Pius IX" uit 1878. 2.

"Welkomsgroet aan Z.Em. Mgr. Goossens ...", verzen, gedateerd: Weelde 13 oktober 1892.

141. Druksels in verband met begankenissen, bedevaarten en dergelijke, 19de eeuw.

142. Druksels van allerlei aard, 19de eeuw, 1 bundel.

143. Krantenknipsels betreffende parochiale werken o.m. de Boerengilde, 20ste eeuw.

144. Nieuwjaarsbrief voor de pastoor: 1925.

145. Verzen in handschrift: 1850-1854. De auteur blijkt uit Turnhout afkomstig (zie gedicht over de schoutendochters uit Turnhout), mogelijk pastoor de Winter.

146. Fotoverzameling van de familie Paaps, foto Z.E.H. Aloys Van Gijssel, doodsprentjes, e.a.

146bis. Actie meiversiering van de veld- en straatkapellen, 20e eeuw.

[M. Niet tot het parochiewezen behorende archivalia.](#)

147. Manuaal van Albertus Jacobus van Boxtel, schoolmeester en koster te Weelde nopens het kosterkoren: 1614-1635, bevat ook doodschulden en trouwgelden: 1614-1635, pestlijken (1625, 1626, 1628).

148. Manuaalboekje van de beneficiën van de kapelanie, opgemaakt door de vicaris van Weelde, Jacobus Waermans: 1648.

149. Nederlandse uitdrukkingen, zegswijzen, spreekwoorden en hun Latijnse vertaling, opgetekend door Jan Frans Heylen, student syntaxis te Herentals: 1763.

150. Manuaal van het aartspriesterschap van Hilvarenbeek, door frater Giselbertus van Heyst, pastoor te Moergestel, begonnen op 10 juni 1695.

150bis. Vertaling van den latijnschen brief van zijne heiligheid Pius VI aan zijne Eminentie den Cardinaal Aartsbisschop van Mechelen in zijn ballingschap tot Emmerich.

[N. Familiepapieren afkomstig van pastoor K.Fr.W.Cools \(1803-1887\).](#)

151. Schepenbrief van Berlaar over verkoop van huis de "Vier Heemskinderen" door Jan Gheens x Berbel Tsernelen, 1557.

152. Extract uit cijnsrol nopens huis aan het kerkhof te Berlaar, gekocht door Gommer Wuyts, 1676.

153. Pandbrief van Mr. J.H.Mastil x Maria van der Heydonck voor Suzanna van Delft, weduwe Jan de Coninck, 1688.

154. Stukken betrekking hebbend op Adr. De Schutter: 1686-1699. Nota: Zie alhier ook de genealogische schetsen die ter verduidelijking van deze en volgende archivalia werden bijgevoegd.

155. Stukken in verband met de familie Andr. Verbruggen-Saligo, 1696-1768.

156. Erfgenamen verkopen aan kinderen wijlen Gommaer Truyts x Maria van den Branden het Haesevelt te Berlaar, 1707.
157. Familiale aantekeningen De Schutter-Verbruggen, De Schutter-Pauwels, Cools- De Schutter, 1714-1833.
158. Stukken betreffende het echtpaar Jan De Schutter x Maria Verbruggen, 1714-1768.
159. Testament en erfenis Maria van den Schrieck, begijn te Mechelen, 1728-1756.
160. Stukken betreffende J.Ferd.K. De Schutter met o.m. zijn rekening van het ouderlijk sterfhuis: 1755-1790.
161. Erfgenamen van Paulus De Schutter: 1741-1793.
162. Stukken betreffende J.Fr. De Schutter, pastoor te Waarloos, 1738-1786.
163. Aanstelling van Corn. Geluykens als schoolmeester te Hoijsck onder Berlaar, 1743.
164. Jan en Jan Fr. De Schutter als rendanten van de aartsdiaken van het bisdom Antwerpen: 1746-1753.
165. Proces van Jan Ferd. De Schutter voor de Souvereine Raad van Brabant over het kosterskoren: 1751-1756.
166. Erfenisregeling tussen de kinderen van het echtpaar De Schutter-Verbruggen: 1753-1784.
167. Stukken betreffende J.Fr. De Schutter als testamentuitvoerder van pastoor Struve en momber van het weeskind Anna Francisca Nouwen, 1758-1765.
168. Stukken betreffende Anna Catharina De Schutter, begijn te Lier, o.m. ook als erfgename van pastoor J.Fr. De Schutter: 1770-1811.
169. Stukken verband houdend met de familien Dom, Truyts, Bellens, Van der Auwermeulen: 1765-1820.
170. Proces van Jan van Winckel tegen Anna Catharina De Schutter over het begeven van de beurzen door pastoor Karel De Schutter op het begijnhof van Lier gesticht: 1733-1778.
171. Specificatie van J.B.Cools, koster te Berlaar: 1801.